

INWONERSPARTICIPATIE IN LAARBEEK

Toelichting bij het eindrapport
Rekenkamer Laarbeek & PBLQ
12 maart 2026

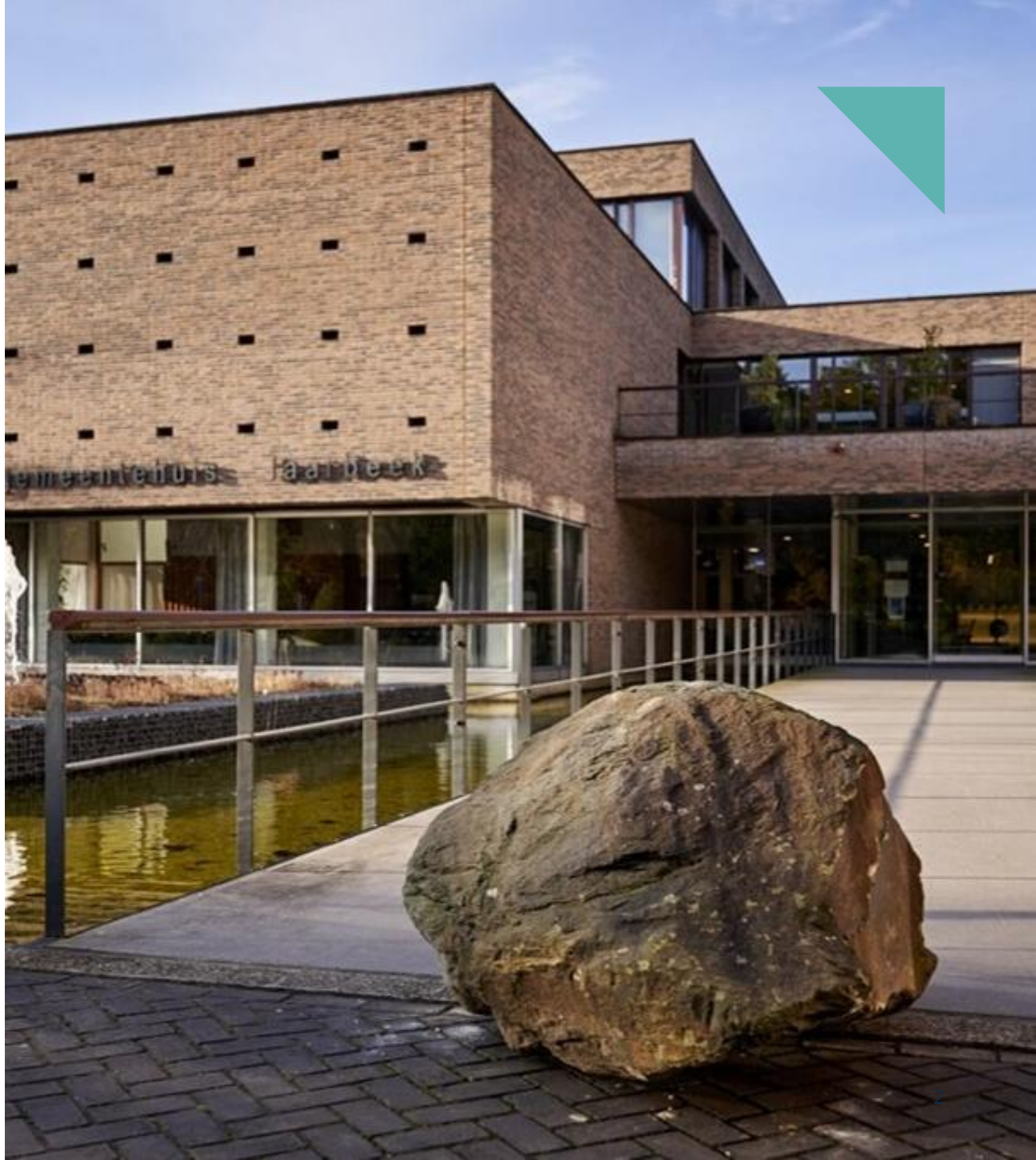
Vraagstelling

De centrale vraagstelling:

Hoe geeft de gemeente Laarbeek in de praktijk vorm aan inwonersparticipatiebeleid, waarbij het vooral gaat om het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid, en het aansluiten van de gemeente bij initiatieven van inwoners? Wat zijn daar de resultaten van, en wat kan daarvan geleerd worden?

Uitgewerkt in vijf deelvragen:

1. **Beleid:** Wat is het beleidskader voor inwonersparticipatie? Zowel t.a.v. burgerparticipatie als overheidsparticipatie?
2. **Uitvoering:** Hoe is de uitvoering van inwonersparticipatie in de praktijk?
3. **Opvattingen inwoners:** Hoe tevreden zijn inwoners en gemeente met burger- en overheidsparticipatie?
4. **Positie gemeenteraad:** Hoe wordt de raad betrokken en hoe vindt kaderstelling plaats?
5. **Lessen van elders:** Wat zijn de lessen die van elders geleerd kunnen worden?

Onderzoeksaanpak

Fase	Fase 1: Verkenning beleid m.b.t. participatie	Fase 2: Verkenning praktijk	Fase 3: Raadsbijeenkomst
Activiteiten	• Documentstudie • Interviews met sleutelfiguren van de gemeente	• Vragenlijst voor participanten • Interviews met ambtelijk betrokkenen • Interviews met participanten *Projecten:* 1. Adviesraad voor beleid sociaal domein 2. Herstraten en bomen vervangen wijk Opstal 3. Ontmoetingscentrum Beek en Donk 4. Uitbreiding winkelplein in Beek en Donk (Piet van Thielplein) 5. Verkeersveiligheid i.s.m. dorpsraden	• Discussiebijeenkomst met raadsleden aan de hand van een (fictieve) casus

Bevindingen

Beleid met betrekking tot participatie

Er is in Laarbeek geen sprake van een algemeen beleidskader voor participatie. Wel is er het nodige vastgelegd over participatie in het kader van de Omgevingswet. Dit beleid wordt geacht toepasbaar te zijn voor de hele organisatie.

Uitvoering

Over de uitvoering van participatie is weinig vastgelegd. Mede in combinatie met het gegeven dat het beleid niet duidelijk is vastgelegd, geniet het in de organisatie geen brede bekendheid. Dit leidt er toe dat medewerkers veel ruimte hebben om naar inzicht invulling te geven aan de uitvoering van het beleid.

Opvattingen inwoners

Zowel in een brede inventarisatie onder deelnemers aan participatietrajecten als in aanvullende gesprekken met deelnemers en bestuursleden van dorps- en adviesraden blijkt dat de tevredenheid varieert. Er zijn zowel positieve als minder positieve ervaringen.

Positie van de raad

De raad in Laarbeek heeft belangstelling voor participatie en ook opvattingen over de inrichting daarvan. Toch is de raad weinig betrokken bij het beleid. Na vaststelling van het participatiebeleid in het kader van de Omgevingswet heeft geen verdere kaderstelling plaatsgevonden.

Slotconclusie

- Binnen de organisatie van Laarbeek is er (te) weinig structurele aandacht voor de (door)ontwikkeling van het participatiebeleid en het stimuleren van een cultuur waarin de medewerkers het belang van het betrekken van inwoners bij het gemeentelijk beleid onderschrijven en stimuleren.

- In de uitvoeringspraktijk blijken er verschillende tekortkomingen. Er is nauwelijks sprake van een proces van leren en verbeteren.

- Ook wordt de raad nog te weinig actief betrokken bij de inrichting, uitvoering en doorontwikkeling van het beleid.

Aanbevelingen (1/2)

Gemeenteraad en college van B&W	
Breder beleidskader	
Aanbeveling 1	Stel een algemene **participatienota** en **participatieverordening** vast waarin uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden helder zijn vastgelegd.
Aanbeveling 2	Toon inwoners belangstelling voor hun participatie en **laat zien hoe hun inbreng is verwerkt** in de besluitvorming.

Gemeenteraad	
Actievere rol van de raad	
Aanbeveling 3	Stel als raad vooraf de **participatiespelregels** vast bij elk raadsbesluit waarvoor jullie bevoegd gezag zijn, en maak hierover duidelijke afspraken met het college van B&W.
Aanbeveling 4	**Stimuleer actieve raadsbetrokkenheid** gedurende het hele proces en **vraag het college om structureel informatie te verstrekken** over lopende participatieprojecten.
Aanbeveling 5	Organiseer minimaal één keer per raadsperiode een conferentie waarin raad, college en partners **gezamenlijk reflecteren op participatie**.

Aanbevelingen (2/2)

College van B&W	
Sterkere organisatorische basis	
Aanbeveling 6	Breng de **projectgroep participatie en participatieambassadeurs op sterkte** en maak trainingen zoals Factor C onderdeel van professionalisering.
Leren en verbeteren	
Aanbeveling 7	Richt een **standaard evaluatieprocedure** in voor alle participatietrajecten en bespreek de gebundelde resultaten periodiek in college en raad.
Investeren in gemeenschapskracht	
Aanbeveling 8	Communiceer vooraf bij ieder participatietraject duidelijk over de speelruimte en de rol van de deelnemers (**verwachtingsmanagement**).
Aanbeveling 9	Leg in raadsvoorstellen en richting inwoners systematisch vast hoe participatie heeft plaatsgevonden en wat ermee is gedaan, inclusief **terugkoppeling**.
Investeren in gemeenschapskracht	
Aanbeveling 10	**Betrek dorps- en adviesraden actiever en structureler** bij beleid en ondersteun hen daarbij.
Aanbeveling 11	Ontwikkel **nieuwe vormen van jongerenparticipatie** en besteed meer aandacht aan moeilijk bereikbare groepen.